

СТАНОВИЩЕ

относно конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Класически езици) в Нов български университет от проф. д-р Христо Петков Годоров, департамент *Философия и социология* в НБУ

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Класически езици) е обявен от Нов български университет в брой 50 на *Държавен вестник* от 9 юни 2023 г. Единствен кандидат по този конкурс е д-р **Георги Иванов Гочев**, главен асистент по класически езици, антична литература и култура в департамент *Средиземноморски и Източни изследвания* на Нов български университет.

Кандидатът покрива минималните национални изисквания и отговаря на всички други изисквания на *Закона за развитие на академичния състав в Република България* за заемане на академичната длъжност „доцент“. Той е придобил образователна и научна степен „доктор“ през 2010 г. след успешна защита (потвърдена през 2019 г.) на дисертация на тема *Щастие и промяна. Разбирането за благополучие в старогръцката литература до епохата на елинизма* в НБУ. Георги Гочев заема академичната длъжност „главен асистент“ в НБУ от 2009 г. От 2020 г. до сега е декан на Факултета за базово образование.

Като хабилитационен труд кандидатът е представил за участие в конкурса монографията *Свободата от сенките. Справедливост и образование в диалозите на Платон* (Издателство на НБУ, София 2023, ISBN 978-619-233-242-6). Обемът на книгата е 475 страници. Монографията се състои от осем глави и представлява изследване върху осем от най-важните диалози на Платон от различни периоди на неговото творчество. Между тях са и двата най-големи диалога *Държавата* и *Законы*. Обединяващо звено е заявената още в заглавието връзка между справедливост и образование. Тази връзка не е самоочевидна и се нуждае от изясняване. Прието е да се смята, че мястото на понятието справедливост е в сферите на морала, правото и

политиката, докато понятието образование е централното понятие на друга сфера – тази на педагогиката. В предговора на книгата Георги Гочев формулира и обосновава изходното твърдение на своето изследване, а именно че за Платон справедливостта е колкото ръководен принцип на обществения живот и на политическото устройство, толкова и водещо начало при формирането на личността. Платоновото творчество предлага многобройни сериозни външно-сюжетни и съдържателни основания да се поддържа тезата за близостта между устройството на полиса и устройството на човешката душа. Всички тези основания се разкриват в хода на изследването.

В диалозите *Хармид* и *Протагор* темата за образованието е експлицитно поставена като централна тема за разискване. В диалога *Теетет* пък главна тема на разглеждане е темата за знанието. Тя е логически тясно свързана с тази за образованието. Идеята, както обяснява авторът, е да се види най-напред как протича процесът на образование като накрая се стигне до неговата крайна цел – знанието. На тези три диалога са посветени отделни глави – съответно втора, четвърта и пета. Главна тема на двата големи диалога – *Държавата* и *Закони* – е справедливостта. Това естествено оправдава разглеждането им съответно в трета и осма глава на книгата. Вниманието към други три диалога – *Федон* (първа глава), *Пир* (шеста глава) и *Тимей* (седма глава) – се оправдава от поставянето на ключовия за Платон въпрос за съществените характеристики на човешката форма на живот. Така напълно основателно Георги Гочев търси да изясни връзката между справедливост и образование, поставяйки я в рамката на Платоновата антропология.

В основата на тази антропология лежи възгледът, че най-ценното у човека е безсмъртната душа, а най-важната задача за него докато живее в „затвора“ на тялото е да се грижи за душата. В първата глава Георги Гочев предлага един може би малко спекулативен, но все пак интересен възглед за душата. Според този възглед най-голямата заплаха за душата е времето. Пленник на своето тяло и на времето за живот, което му е отредено, човек постоянно трябва да се бори срещу мнимите ценности на преходното и тленното в името на истинските ценности на непреходното. За какво в последна сметка Платоновият Сократ и неговите събеседници търсят разбиране за справедливост? Защото животът без справедливост е живот оставен на капризите на силата и принудата. Това може да е подходящо за животинската форма на живот, но не е по мярата на човешката. За какво е образованието? Не, както бихме казали днес, за да имаме успех в живота, измервайки този успех единствено с притежаването на

материални блага, а за да сложим такъв ред в желанията и стремежите си, че да изживеем живота си като „приятели на себе си“.

За мен най-голям интерес от цялото изследване представлява четвърта глава, посветена на диалога *Протагор*. Смело мога да кажа, че авторът е успял да разкрие цялата интелектуална и литературна прелест на този както логически, така и драматургично сложен диалог. Искане ми се да отбележа специално две неща, които смятам за ценни постижения на автора. Георги Гочев е разкрил съревнованието между два отчетливо различаващи се възгледа за целта на образованието. Въпросът, който обсъждат Сократ и Протагор, е дали е възможно да се преподават добродетели. Според единия от двата възгледа образованието е формиране на нагласи и усвояване на модели на поведение, които биха улеснили човека във взаимодействията му с другите. В този смисъл от образованието човек има непосредствена полза. Според другия възглед, с който встъпва в разговора Сократ, образованието е цялостно формиране на човека чрез самопознание. Второто постижение на автора е подчертаването на разликата между два модела на говорене – дългото и оплетено, крайно неясно говорене на Протагор и по-краткото, недвусмислено говорене на Сократ. Това са не само два типа говорене, които Платон е сблъскал на места с възхитителна ирония, но и два типа мислене и отношение към другите хора. При единия тип говорителят се интересува само от себе си без да го грижа дали другите разбират онова, което той казва. При другия усилието е речта ти да стигне до слушателя, да му позволи да следи разговора и да участва в него.

Монографията *Свободата от сенките. Справедливост и образование в диалозите на Платон* е ценно научно изследване върху философията на Платон не на последно място и защото в нея са намерили реализация и голяма част от резултатите от дългогодишната преводаческа работа на Георги Гочев. Той е превел важни Платоновы произведения – *Закони* (2008, заедно с Невена Панова), *Пир* (2011) и *Държавата* (2015). Наред с това той е преводач и на ред други важни произведения от антични автори – *Поетика* на Аристотел, *Реторика от Александър* на Псевдо-Аристотел, *Медея* на Еврипид (заедно с Петя Хайнрих), сборникът *Икономика* с текстове на старогръцки автори, фрагментите на Архилох. Повечето от преводите на Георги Гочев са съпроводени с подробни коментари с висока информативна и аналитична стойност.

Специално искам да отбележа дейното участие на Георги Гочев в общоуниверситетските семинари, водени в НБУ от проф. Богдан Богданов, участието

му в разработването на научния и публицистичен форум на проф. Богданов, където той е един от най-активните автори и приноса му в разработването на иновативен образователен модел за деца от малцинствените групи със средствата на класическата филология и социодрамата.

Георги Гочев е отлично интегриран в съвременния културен живот на нашата страна. Двете много престижни награди, с които беше удостоен през последните години – *Наградата за хуманитаристика на Министерството на културата Христо Г. Данов* през 2015 г. за преводите на *Държавата* на Платон и *Поетика* на Аристотел и *Наградата за хуманитаристика на НБУ Богдан Богданов* (заедно със Снежина Петрова) за спектакъла *Медея* през 2019 г. – са признание за неговите постижения.

Познавам лично Георги Гочев от неговото идване на работа в НБУ през 2009 г. Нееднократно съм участвал заедно с него в научни семинари и конференции в НБУ и извън него. Член съм на факултетния съвет на ФБО, на който той е декан. Имам изцяло положителни впечатления от неговата работа и от неговата личност. Възприемам го като интелигентен, отзивчив и отговорен човек с независимо мислене и голям творчески потенциал.

Заключение: Цялостната досегашна академична дейност на **гл. ас. д-р Георги Иванов Гочев** дава всички основания той да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Класически езици) в Нов български университет. Като член на Научното жури напълно убедено ще гласувам **ЗА неговото избиране.**

София, 23 ноември 2023 г.